

9. Про затвердження Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками: Рішення Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку від 01.10.2013 № 1597 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1311-15/para10#n10>

Косова Т. Пруденционное регулирование депозитарного учета ценных бумаг в Украине. Дана критическая оценка концепции внедрения пруденционного надзора за деятельностью профессиональных участников фондового рынка. Определена роль и функции в ее реализации пруденционного регулирования депозитарного учета ценных бумаг в Украине. Формализованы договорные отношения Центрального депозитария и фондовых бирж. Определено, что преимуществами биржевого размещения выпуска ценных бумаг и прохождения процедуры листинга есть: определение класса эмитента и его ценных бумаг; увеличение уровня их ликвидности и формирование рыночной стоимости; повышение инвестиционной привлекательности ценных бумаг, развитие акционерной истории компании и корпоративного управления. Разработаны рекомендации по усовершенствованию пруденционного регулирования депозитарного учета ценных бумаг: разработка унифицированных правил учета и регламентного обеспечения системы управления черточками депозитарной деятельности; усиление контроля за соблюдением Центральным депозитарием и депозитарными учреждениями пруденционных нормативов; использование сегрегированных счетов; осуществление дивидендных выплат через депозитарную систему.

Kosova T. Prudential regulation of depository accounting of securities in Ukraine. The critical assessment of the concept of the introduction of prudential supervision of professional stock market participants. The role and functions in its implementation of prudential regulation of depository accounting of securities in Ukraine. The contractual relations of the Central Depository and stock exchanges are formalized. Defined that the benefits of the exchange placement of securities and the procedure of listing are: determining the class of the issuer and its securities; increasing their liquidity and market price formation; growth the investment attractiveness of securities, development joint-stock history of the company and corporate governance. Recommendations to improve the prudential regulation of depository accounting of securities: the development of uniform accounting rules and procedural software risk management depository activities; strengthening monitoring compliance with the Central depository depository institutions and the prudential norms; the use of segregated accounts; implementation of dividend payments by the depository system.

УДК 330.837:657.4

Шкрабак І.В., д.е.н., доц.;
Коробський Р.В., здобувач,
Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

В статті показано, що кластерні ініціативи існують, як особливе економічне явище у європейських та українських практиках. Проблеми розвитку, функціонування та реформування житлового фонду у системі житлово-комунального господарства висвітлені

в працях відомих вітчизняних науковців. Кластерний підхід і його роль в підвищенні рівня інноваційної активності в економіці розглядається в працях переважно зарубіжних дослідників. Але ні в теоретичних, ні в практичних публікаціях не розглядалися підходи щодо стратегічного розвитку житлового фонду, як сукупності перспективних просторово локалізованих економічних систем кластерного типу. В статті приділено увагу стратегічному контексту комунікації різних гілок влади у процесі державного управління житлово-комунальним господарством та показано, що залежно від того, якої економіко-політичної форми набуває диференціація урбаністичних об'єктів, зрозуміти об'єднувальну муніципальну еволюцію якості міського життя можна, саме спостерігаючи за тим, як вона відбувається.

Постановка проблеми. Пропульсивні процеси транснаціоналізації виробництва і сфери послуг посилюють конкуренцію між країнами і регіонами за інвестиції та інновації, що необхідні для успішного розвитку територій. Проблематика підвищення національної, а потім і регіональної конкурентоспроможності почала значно більш активно формулюватися при плануванні і реалізації державної політики, коли протягом останніх трьох десятиліть світова економіка зазнала значних структурних змін через наростаючий вплив великої кількості інших держав, що володіють специфічними конкурентними перевагами та мають характерне географічне розташування (в першу чергу, Японії з початку 1970-х рр., на десятиріччя пізніше – Китаю та Індії), а також великої групи країн із перехідною економікою.

Тож серед державних ініціатив, які оперують сучасними інструментами диверсифікації економіки, саме кластерна політика позначена як один із перспективних напрямків державної політики щодо підвищення національної та регіональної конкурентоспроможності з огляду на досвід промислово розвинутих країн, що мають багато спільного в генетичному й функціональному аспектах розвитку економіки; при цьому стратегічний зміст кластерної політики часто не розшифровується.

Важливим системоутворюючим компонентом організації господарського комплексу сучасного розселення будь-якого регіонального типу є управління житловим фондом, що дістало точне визначення із переліком складу його інженерного комплексу, який включає житлові будинки, теплоенергетичне обладнання, системи водопостачання та водовідведення, автоматичні засоби управління та експлуатації, мережі комунікацій та іншого устаткування.

Саме потреба формування стратегії економічної безпеки країни через подолання системних економічних дисбалансів дозволяє створити умови для інтенсивного відтворення житлового фонду, забезпечуючи інноваційно-інвестиційний розвиток національної економіки та розвиток людського капіталу шляхом створення комфортних умов життєдіяльності населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різноманітних аспектів конкурентоспроможності регіонів та кластерної політики проведено в працях видатних зарубіжних та вітчизняних учених, серед яких: Т. Андерссон, А. Маршалл, М. Портер, О.А. Амоша, М.П. Войнаренко, О.А. Єрмакова та інші. Вищевказані дослідники практично одностайно дійшли висновку, що конкурентні переваги створюються і, в основному, використовуються на регіональному рівні, у своїх працях вони підкреслюють провідне значення економічних суб'єктів, що діють в регіонах, як головних чинників у підвищенні конкурентоспроможності економіки, що вказує на загальну логіку досліджень в рамках інституціонального підходу.

Розвиток, практичні розв'язання сучасних проблем управління житловим фондом висвітлено в наукових працях таких вітчизняних вчених, як В.М. Агапкіна, А.Н. Асаул, В.В. Бузирева, Н.В. Васильєва, Д.Л. Левчинський, О. В. Димченко, Г.А. Ціліна, Н. Ордуей та інших.

Невирішена раніше частин загальної проблеми. Концептуальні положення спеціально-наукового пізнання і соціальної практики щодо формування кластерної стратегії розвитку житлового фонду України у науковій літературі відсутні.

Мета дослідження. Визначити концептуальні підходи до формування стратегічного управління кластерними ініціативами в галузі управління житловим фондом України з метою підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Виклад основного матеріалу (результати досліджень). Найчастіше в системі моніторингу стратегічних ініціатив різних рівнів експлуатаційних галузей із значним обсягом капіталовкладень виявляється така стійка характеристика інноваційної політики, як орієнтація на отримання негайних позитивних ефектів, що створює передумови до структурогенетичних явищ імітації інноваційної активності. Однак житлово-комунальне господарство як сфера господарської діяльності найменшою мірою пристосована до швидкоплинних трансформаційних процесів, властивих економіці України, оскільки житловий фонд України є національним надбанням багатьох поколінь людей і становить майже 25% основних засобів країни.

Будь-яке місто виконує стратегічну роль як частина єдиної соціально-економічної системи держави. При цьому нелінійний процес синергетичної взаємодії промислових, наукових та великих транспортних об'єктів вирішує не тільки регіональні завдання в системах різноманітної муніципальної природи, а й створює потенціал економічного зростання міжрегіонального та національного значення.

Принципи формування житлового фонду за часів радянської забудови постулюють повну орієнтованість на потреби саме промислової економіки. Класична модель структури муніципальних об'єктів базувалась на детермінованому підході до функціональної диференціації території міста за характером її використання, тобто передбачалось чітке розмежування житлових масивів з комплексом типових архітектур житлових будинків з одного боку та промислових об'єктів з іншого при одночасному забезпеченні підтримуючих інфраструктурних зв'язків між ними [1,3].

Забезпечення гідних умов та високих стандартів якості повсякденного життя мешканців у сучасних європейських містах, де орієнтуються на принципово інший підхід до міського розвитку – результат довгих пошуків на дослідному полі структурно-системного підходу до забудови, починаючи від соціологічного та соціально-економічного вимірів у визначенні природи середньовічного міста, і до перспективних концепцій, що спираються на досягнення сучасної медієвістичної урбаністики. Завдяки цьому людина, що живе у місті-полісі, продовжує претендувати на громадське визнання свого існування та значення на підставі знайомих символів групової унікальності й водночас дедалі більше залучається до суспільства. Інтеграційна еволюція муніципальних утворень не усуває етноцентризм сучасних міст, вона лише модернізує його.

Визначаючи дослідницьким пріоритетом саме економічний аспект кризової ситуації в житлово-комунальному господарстві шляхом аналізу характеристик економічного стану підсистем ЖКГ, зазначимо, що у міській економіці слід при цьому будувати ефективну модель селітебної забудови, на яку беззаперечно впливають еколого-ландшафтні зони із енергозберігаючими архітектурно-будівельними і енергоефективними інженерно-технічними рішеннями. Схеми одвічної солідарності та розколу в нових або існуючих муніципальних утвореннях не є мінливими, безформними й нескінченно різноманітними. Вони чітко визначені й змінюються за певною системою. Разом із ними змінюється характер проблеми соціального самоствердження міської людини, як змінюється він і всередині будь-якого окремого типу згаданих схем відповідно до становища людини. Поєднання традиційної архітектурно-просторової лояльності та протидії тісне, неоднозначне, але все ж таки чітко сформульоване: здебільшого це продукт поступової морфологічної кристалізації, яка тривала століттями. З цього боку міські об'єкти візують соціальні та естетичні преференції, зображуючи їх як умови життя, передбачені в світі з певною конкретною структурою, як, наприклад, центральна загальна

площа будь-якого району, що розташовується суміжно із транспортно-пасажирським потоком і враховує форму міської реальності, яка не підлягає змінам.

Неоднорідність фінансово-економічних потенціалів різних міст у сучасних структурах міського господарства більшості країн світу свідчить про зростання рівня урбанізації та тривалість морфологічних змін у високомонополярній організації галузі ЖКГ, яка потребує постійно ефективного перерозподілу ресурсів, узгоджуючи інтереси між містами та державою в цілому.

Під час інноваційного розвитку основних економічних, політичних, соціальних та культурних центрів світу саме наявність загальних закономірностей, незалежних від локалізації та умов виникнення, сприяє згладженню дисбалансів у розвитку територій, забезпеченню високого рівня життя населення тощо.

Дослідження існуючих теоретико-методологічних та науково-практичних напрацювань у сучасній теорії муніципальних утворень показує, що визначення базового напрямку соціально-економічного розвитку міста разом із визначенням системи стратегічних цілей розпочинає процес стратегічного планування, який робить місто незамкненою системою, функціонування якої пов'язане із систематичним аналізом зовнішнього середовища і гнучким реагуванням на зміну зовнішніх позицій, чинним програмно-цільовим підходом забезпечуючи оптимальність сполучення коштів бюджету території, державного бюджету, коштів банків, фондів, інвесторів, власних коштів підприємств та інших учасників програмних заходів.

Таким чином, великої актуальності на рівні економіки міст набуває пошук оптимального рівня ресурсного забезпечення локальних бюджетів та формування нового економічного мислення щодо механізмів використання інноваційності нової економіки в широкому спектрі інноваційних проектів для максимальної мобілізації бюджетного потенціалу.

За структурними та генетичними ознаками житлово-комунальне господарство, яке включає різноманітні інфраструктури об'єктів міської економіки, може бути віднесене до конгломеративного типу територіальних господарств. Як правило, створення конгломерату є наслідком поглинання великою компанією значної кількості малих та середніх підприємств різних сфер діяльності, які не мають між собою функціональних виробничих зв'язків.

При цьому фактична монополізація ринку послуг великою компанією прямо позначається на споживачах, спричиняючи погіршення якості товарів та послуг при суттєво завищених цінах.

Подолання впливу подібних компаній-домінантів можливе через лібералізацію ринкових відносин при ефективному контролі над ціноутворенням; у будь-якому разі необхідною передумовою стабільного розвитку економіки профільних ринків є саме подібнення конгломератів, особливо тих, що організовані у формі багатоярусних і різносекторальних холдингових корпорацій з обмеженим числом мажоритарних власників.

На рівні наукових досліджень сучасний стан і перспективи розвитку житлового фонду привертають увагу всіх рівнів управлінських гілок влади та науковців у частині дослідження проблем функціонування і практичного розвитку сучасного житлового фонду міст, тарифної політики, відсутності інноваційних підходів у вирішенні проблем галузі житлово-комунального господарства. При цьому проблематика регулювання соціально-економічних проблем мешканців міст, селищ і районів має численні розв'язання на міжнародному рівні, найвідомішим з міжнародних документів є «Європейська хартія місцевого самоврядування», яка була прийнята в 1985 році, ратифікована парламентами багатьох світу і прийнята за основний документ з питань регулювання місцевого самоврядування [6].

Одним із найбільш важливих завдань сучасної України є розробка науково обґрунтованої національної політики, здатної бути надійним та ефективним засобом подальшого реформування країни. Зазвичай національна політика конкретизує суспільні інтереси та цінності у вигляді стратегічних документів, серед яких помітну роль відіграють щорічні послання Президента.

Розглядаючи послання Президента України за 2015-й рік, визначимо проголошення послідовності дій із інституційного забезпечення у державній політиці, що має мінімізувати негативні наслідки підвищення цін на енергоносії, задає напрямки щодо реформування житлово-комунального господарства та вжиття енергоефективних заходів, підвищення якості житлово-комунальних послуг через прозорі механізми розрахунку тарифів і практики їх громадського аудиту.

Шлях упровадження реформи децентралізації повинен проходити через містки-хаби між центральною та місцевою владою, що допомагають у налагодженні зворотного зв'язку в ході проведення реформи [4].

Галузева структура житлово-комунального господарства різноманітна за інфраструктурним споживанням продукції промислових галузей, оскільки включає постачання електричної та теплової енергії, водопостачання, виконання робіт з утримання житлового фонду, саме тому гетерогенність структури повинна бути ефективно відображена і на управлінні галуззю.

Таким чином, під час реорганізації у 2015 році структура Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, де існували департамент житлової політики із відділами технічного переоснащення житлового фонду, технічного регулювання у житловій сфері, та іншими було трансформовано у департамент систем життєзабезпечення та житлової політики, із відділами моніторингу експлуатації та утримання житлового фонду, формування та реалізації політики з житлових питань та управлінням інженерних систем, що включають відділи комунальної теплоенергетики, водопровідно-каналізаційного господарства [5]. Департамент стратегії реформування та розвитку житлово-комунального фонду органічно було перетворено у департамент економіки систем життєзабезпечення із відділами економічного аналізу підприємств житлово-комунальної сфери, нормативно-методичного забезпечення економіки систем життєзабезпечення та моніторингу проблемних питань регіонів, тарифної політики та стимулювання розвитку альтернативних видів палива; при цьому збільшилась когезія структурних зв'язків та функціонального навантаження у апараті Мінрегіону. Тож аналітична доповідь до щорічного послання Президента України до Верховної Ради України є конотативним аспектом державного плану для агентів стратегічних змін, які фактично є відповідними управліннями Мінрегіону.

Зазначимо, що наслідки гармонізації процесу вирішення проблем сталого розвитку країни та поточних завдань функціонально-галузевого управління житловим фондом можуть наочно визначатись шляхом зовнішніх статистичних запитів до міжнародних засобів оцінювання. Таким чином, міжнародний статистичний портал Numbeo, що надає актуальну порівняльну інформацію про світові умов життя, включаючи вартість життя, житлових показників, охорони здоров'я, транспорту, злочинності і забруднення навколишнього середовища, опублікував своє дослідження про вартість нерухомості в різних країнах світу у 2015 році. У список потрапили 121 країна; дослідники звертали увагу на іпотечний індекс та індекс доступності житла.

Іпотечний індекс – відсоток середньомісячного сімейного доходу в порівнянні із середніми місячними витратами на іпотеку. Це відношення медіанної ціни на квартири до середнього сімейного доходу, обчисленого за ряд років. Формула передбачає і використовує чистий наявний дохід сім'ї, як це визначено в залежності від середньої чистої заробітної плати; індекс вираховують виходячи з ціни квадратного метра для будинку або квартири в 90 квадратних метрів в густонаселених районах в 2015 році. Як правило, відношення боргу до доходу позичальника, який включає в себе витрати на житло плюс довгостроковий борг, не може перевищувати 36% від місячного валового доходу особи. Іпотечні програми доступні також для позичальників, які не відповідають стандартному діапазону співвідношення доходів, але додатковий ризик дефолту позичальника означає, що такі іпотечні кредити

зазвичай несуть вищі процентні ставки, ніж іпотечні кредити, в яких зустрічаються стандартні кваліфікаційні коефіцієнти.

Таблиця 1

**Індекс цін на нерухомість для країн у 2015 році
(Property Prices Index for Country 2015)**

Rank	Country	Price to Income Ratio	Gross Rental Yield City Centre	Gross Rental Yield Outside of Centre	Price to Rent Ratio City Centre	Price to Rent Ratio Outside Of City Centre	Mortgage as a Percentage Of Income	Affordability Index
5	Ghana	26,62	10,77	13,45	9,28	7,44	670,38	0,15
1	Uganda	31,13	1,86	10,02	53,7	9,98	649,36	0,15
26	Belarus	16,36	5,46	5,23	18,33	19,13	545,46	0,18
15	Iran	20,78	5,05	5,53	19,81	18,09	468,12	0,21
42	Zimbabwe	14,11	6,53	4,88	15,32	20,5	405,98	0,25
20	Ukraine	17,38	5,96	5,88	16,78	17,02	349,26	0,29
110	Denmark	5,02	5,74	5,72	17,42	17,5	34,3	2,92
118	South Africa	3,14	10,2	9,4	9,8	10,63	33,59	2,98
117	Oman	3,23	11,35	12,64	8,81	7,91	30,3	3,3
121	Tanzania	1,84	80,31	27,8	1,25	3,6	27,9	3,58
119	Saudi Arabia	3,12	7,2	6,85	13,89	14,59	23,55	4,25
120	United States	2,62	11,16	12,92	8,96	7,74	19,43	5,15

Джерело: розроблено авторами за даними [7]

Економічна доступність житла показує, чи отримує типова сім'я достатньо доходу, щоб претендувати на отримання іпотечного кредиту для типового будинку на основі даних про останні ціни і доходи на національному та регіональному рівнях.

Найдоступніша іпотека в Саудівській Аравії, Омані, що з нею межує, Танзанії та США із результатами в межах 20-30% від середнього сімейного доходу. Білорусь опинилася на останніх місцях в цьому рейтингу з результатом в 545,46%. Складніше справи йдуть тільки в республіках Гана та Уганда, державах, відповідно, заходу та сходу Африки. Практично аналогічна ситуація в Україні - 349,26%.

Що стосується індексу доступності житла, у Білорусі та Україні – 3,49% та 5,63% відповідно від аналогічного показника США, і це теж негативні місця в рейтингу.

Вивчаючи тенденції формування ключових стратегічних послань гілок державної влади, спостерігаємо ефективність «білоруського варіанту» формування кластерних ініціатив, питання: «Що заважає розвитку кластерів Білорусі?» вирішується у численних публікаціях [2]. В той же час проголошується, що однією з ключових проблем української економіки є незавершеність подолання суперечностей між старими та новими одиницями інституційної структури на різних рівнях їх ієрархії та пограничних лагун.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Формування стратегій кластерного управління житловим фондом як гнучких патернів політики економічного зростання є реалізацією національних інтересів розвитку економіки, оскільки сучасні кластерні ініціативи здатні трансформувати конкуренцію в інтеграційну кооперацію, не порушуючи рушійного рух конкурентної економіки.

Для донбаського шахтаря чи рівненського бурштинокопача одночасне досягнення сучасних ініціатив управління у незалежній країні означає мимовільне досягнення ними самими сучасного політико-економічного статусу, й це не залежить ні від їхнього можливого культурного традиціоналізму, ні від можливої неефективності та анахронічного функціонування держави. Тепер усі вони стають невід'ємною частиною самостійного державного ладу, який починає стосуватися кожного моменту їхнього життя, крім найбільш особистих.

Плануючи та здійснюючи інфраструктурні реформи в сфері ЖКГ сучасних міст, потрібно розглядати оптимальні варіанти зональних забудов з позиції поєднання їх у територіальні кластери за галузевою ознакою, при цьому слід враховувати рівень розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів, підвищуючи рівень ділової активності господарюючих суб'єктів територій на фоні покращення урбаністичного комфорту районів.

Список використаних джерел

1. Димченко О.В. *Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління: монографія [Електронний ресурс] / О.В. Димченко; Харк. нац. акад. міськ. гос-ва. — Х.: ХНАМГ, 2009. — 356с. — Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/16989/1/Димченко.pdf>.*
2. *Матеріали робочої зустрічі з питань формування кластерів в Республіці Білорусь від 15 жовтня 2014 року. — Електронні дані. — Режим доступу: <http://ced.by/ru/news/~shownews/czto-meszaet-razvitiu-klasterov-v-belarusi>. — Назва з екрану.*
3. Майорова І. М. *Житлово-комунальне господарство, як складова сітілогістики промислового міста [Електронний ресурс] / І. М. Майорова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. — 2014. — Вип. 1(1). — С. 44-50. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Траєів_2014_1\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Траєів_2014_1(1)_8).*
4. *Структура Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. — Електронні дані. — Режим доступу: <http://minregion.gov.ua/contacts/diagram/>. — Назва з екрану.*
5. *Енергозбереження у житловому фонді: проблеми, практика, перспективи: Довідник / НДІпроектконструкція. — К., 2006. — 144 с.*
6. *Європейська хартія про місцеве самоврядування // Медианоліс. — № 1-2. — 1996. — С.56-59.*
7. *Property Prices Index by country 2014. — Electronic data. — Mode of access: World Wide Web: http://www.numbeo.com/property-investment/rankings_by_country.jsp?title=2014. — Title from the screen.*

Шкрабак И., Коробский Р. Концептуальные подходы к формированию кластерной стратегии развития жилищного фонда. В статье показано, что кластерные инициативы существуют как особое экономическое явление в европейских и украинских практиках. Проблемы развития, функционирования и реформирования жилищного фонда в системе жилищно-коммунального хозяйства освещены в трудах известных отечественных ученых. Кластерный подход и его роль в повышении уровня инновационной активности в экономике рассматривается в работах преимущественно зарубежных исследователей. Но ни в теоретических, ни в практических публикациях не рассматривались подходы к стратегическому развитию жилищного фонда, как совокупности перспективных пространственно локализованных экономических систем кластерного типа. В статье уделено внимание стратегическому контексту коммуникации различных ветвей власти в процессе государственного управления жилищно-коммунальным хозяйством и показано, что в зависимости от того, какую экономико-политическую форму приобретает дифференциация урбанистических объектов, понять объединительную муниципальную эволюцию качества городской жизни можно, лишь наблюдая за тем, как она происходит.

Shkrabak Y, Korobskiy R. Conceptual approaches to the forming the cluster strategy a development of housing fund. The paper shows that the cluster initiatives exist as a special economic phenomenon in the European and Ukrainian practices. Problems of development, functioning and reform of housing and communal services system illuminated in the works of prominent scientists. Cluster approach and its role in raising the level of innovative activity in the economy seen in the works of mostly foreign researchers. But neither the theoretical nor practical publications not considered approaches to the strategic development of the housing, as a set of perspective spatially localized economic systems of cluster type. The paper attention is paid to the strategic context of the communication of different branches of government in the process of state management of housing and communal services, and it is shown that, depending in what kind of economic and political form becomes differentiated the urban objects, understand unifying municipal evolution of the quality of urban life can only be watched as it occurs.

УДК 336.77.01

Касьянова Н.В., д.е.н., проф.,
Національний авіаційний університет
Глушаченко С.С., аспірант,
Інститут економіки промисловості НАН України

ФІНАНСОВА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ – ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ

В роботі розглянуто теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансова нестабільність», визначено основні чинники, які визначають глибину фінансової нестабільності. В роботі запропоновано методичний підхід до оцінки та управління фінансовою нестабільністю системи, обґрунтовано доцільність використання бажаного стану фінансової системи у якості інструменту формування стратегії розвитку господарюючого суб'єкту.

Вступ та постановка проблеми. Економічна стабільність країни, регіонів, економічних об'єктів, процесів і відносин – це здатність надійно функціонувати в умовах, що змінюються як внутрішніх, так і зовнішніх умовах. При цьому фінансова стабільність забезпечується фінансовою системою та фінансовими ресурсами в цілому, механізмом їх утворення, розподілу і використання. Кризові явища підривають економічну стабільність господарських систем будь-якого рівня. Однак, незважаючи на це, кризові етапи є закономірністю та необхідністю розвитку, що висуває на перший план концепцію управління економічною стабільністю. Стабільність сприяє виживанню господарської системи, забезпечує її переваги в залученні інвестицій, отриманні кредитів, виборі контрагентів та формуванні кваліфікованих кадрів. Чим вище стабільність економічної системи, тим вище її незалежність від зміни кон'юнктури.

Розвиток фінансової системи країни – це не тільки безперервне функціонування різних суб'єктів господарювання, а й подальший розвиток реального секторів економіки. Фінансова система не лише генерує нові фінансові потоки, але й підтримує існуючі потоки у відповідності до потреб економіки, звертаючи при цьому особливу увагу питанням економічної безпеки шляхом перерозподілу та генерації вільних фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням аналізу та визначення рівня стабільності економічної системи присвячено увагу вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких: Дж.А. Біккер, Л.Л. Гриценко, Ч. Гудхарт, І.М. Боярко, Р. Рейс, В. Сапорта, К. Хааф, Дж. Хоггарс, І.Ю. Швець та інші. Більшість робіт характеризує окремі випадки і прояви